

विषय—संस्कृतम्**कक्षा— IX****समय—3.15 घण्टा**

उद्देश्य	ज्ञान	अर्थग्रहण/अवबोध	अभिव्यक्ति/ज्ञानोपयोग	मौलिकता/कौशल	कुल योग
प्रतिशत	50%	20%	20%	10%	100%

प्रकरण वार अंक विभाजन**विषय—संस्कृतम्****कक्षा— IX****समय—3.15 घण्टा**

क्र.सं.	प्रकरण व इकाई का नाम	प्रथम परख	द्वितीय परख	अर्द्धवार्षिक परीक्षा	तृतीय परख	वार्षिक परीक्षा
	अंक भार	10	10	70	10	100
1	अपठितावबोधनम्					
(क)	80—100 शब्द परिमितः सरल अपठित गद्यांश					
(i)	शीर्षक दानम्			1		1
(ii)	एकपदेन उत्तरम्			4X½=2		4X½=2
(iii)	पूर्णवाक्येन उत्तरम्			2X1=2		3X1=3
(iv)	अनुच्छेदाधारितं भाषिक कार्यम्			4X½=2		4X1=4
(ख)	40—50 शब्द परिमितः सरल गद्यांश					
(i)	एकपदेन उत्तरम्			2X½=1		2X½=1
(ii)	पूर्णवाक्येन उत्तरम्			2X1=2		2X1=2
(iii)	अनुच्छेदाधारितं भाषिक कार्यम्			2X1=2		2X1=2
2	रचनात्मक कार्यम्				10	
(i)	संकेताधारित, अभिनन्दन पत्रम्/वर्धापन पत्रम्/निमन्त्रण पत्रम् प्राचार्य प्रति प्रार्थना पत्रम्			4		5
(ii)	संकेताधारितः वार्तालाप अथवा अनुच्छेदलेखनम्			4		5
(iii)	संकेताधारित चित्रवर्णनम्			3		5
(iv)	कथाक्रम संयोजनम्			2		4
(v)	अनुवाद कार्यम्—हिन्दी भाषायाः संस्कृते अनुवाद			3		6
3	व्याकरणम्—बहुविकल्पात्मकप्रश्नाः, रिक्तस्थानपूर्तिः, अतिलघुत्तरात्मक प्रश्नाः, लघुत्तरात्मक प्रश्नाः च		10			
(i)	वाक्येषु, अनुच्छेदे वा सन्धि कार्यम् (क) स्वर सन्धि— सन्धि विच्छेद—दीर्घ, गुण, वृद्धि, यण			1		2
	(ख) विसर्ग सन्धि: विसर्गस्थ, उत्त्वम्, रूत्वम्, लोपः विसर्ग, विसर्ग स्थाने (श् ष स)			1		2
(ii)	समास ज्ञानम्— तत्पुरुष, द्विगु, बहुव्रीहि, समासानां सामासिक पद निर्माण, समास विग्रहं च			2		3
(iii)	कारकम्— उपपदविभक्तनाना प्रयोगाः— अनुच्छेदे वाक्येषु वा द्वितीयातः सप्तमी विभक्तिं पर्यन्तम्			2		3

	सामान्य परिचय					
(iv)	प्रत्ययाः तुमुन्, क्त्वा, ल्यप्, क्त, क्तवत्, शत्, शानच्, टाप्, तमप्, तरप्			2		3
(v)	धातु रूपाणी- लट्, लोट्, लृट्, लङ्, विधिलिङ्गलकारेषु परस्मैपदी- भू, पठ्, हस्, नम्, गम् (गच्छ) अस्, हन्, कुध्, नश्, नृत्, इप्, पृच्छ्, कृ, ज्ञा, भक्ष्, चिन्त् इत्यादयः, आत्मनेपदिन-सेव्, लभ्, रूच्, मुद्, याच्, उभयपदिन- नी, ह्, (हट्) भज्, पच्			2		3
(vi)	शब्द रूपाणी-			2		3
	पुल्लिङ्ग अजन्ताः- अकारान्ताः (बालकवत्) इकारान्ताः (कविवत्) उकारान्ताः (साधुवत्) ऋकारान्ताः (पितृ, धत्, वत्) हलन्ताः (राजन् भवत्), आत्मन् विदवत्, गच्छत्					
	स्त्रीलिङ्ग अजन्ताः-अकारान्ताः (रमावत्), इकारान्ताः (मतिवत्) ईकारान्ताः (नदीवत्) ऋकारान्ताः (मातृवत्) नपुंसकलिङ्ग अजन्ताः-अकारान्ताः (फलवत्) उकारान्ताः (मधुवत्)					
(vii)	संख्यावाचक शब्दाः- एक द्वि त्रि, चतुः पञ्च			2		2
(viii)	सर्वनाम शब्दाः- (क) यत्, तत्, किम्, इदम्, (ख) अस्मद्, युष्मद्			1		2
(ix)	उपसर्गा+ सामान्य परिचयः			1		2
4	पठितावबोधनम् (शेमुखी प्रथमो भागः)	10				
(i)	पाठ्यपुस्तकात् बहुचयनात्मक प्रश्नाः			7X½=3½		7X1=7
(ii)	पाठ्यपुस्तकात् अंशद्वयम् (एकः गद्यांशः एकः पद्यांशः) (क) एकपदेन 2X½=1 (ख) पूर्णवाक्येन 2X1=2 (ग) भाषिककार्यम् 2X1=2			5+5=10		5+5=10
(iii)	पाठ्यपुस्तकात्-पद्यांशस्य हिन्दीभाषायाम् सप्रसंगम् भावार्थलेखनम्			2		3
(iv)	पाठ्यपुस्तकान् एकस्य गद्य पाठस्य हिन्दी भाषायां सारलेखनम् (द्वयोः एकस्य)			3		4
(v)	प्रश्ननिर्माणम् (चत्वारः)			4X½=2		4X1=4
(vi)	एकस्य पद्यास्य अन्वयलेखनम्			1½		2
(vii)	पाठ्यपुस्तकात् श्लोकद्वयलेखनम्			2		3
(viii)	शब्दार्थलेखनम् (चतुर्णाम्)			4X½=2		4X½=2
	कुल अंक भार	10	10	70		100

नोट:-1. अर्द्धवार्षिक परीक्षा में सम्पूर्ण पाठ्यक्रम का 70% भाग तथा वार्षिक परीक्षा में सम्पूर्ण भाग सम्मिलित होगा।
2. बोर्ड द्वारा पाठ्यक्रम में की गई कटौती को प्रश्न पत्र निर्माण में सम्मिलित नहीं किया जावे।